

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗІВ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 268. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 16-го листопада, 1936. — VOL. XLIV. No. 268. Jersey City, N. J., Monday, November 16, 1936. THREE CENTS

РУЗВЕЛТ ЗА РОЗСЛІД ЧУЖИХ ІНВЕСТИЦІЙ

ВАШИНГТОН. — На приказ президента Рузвельта федеральні урядники почали розслід чужинецьких інвестицій в Злучених Державах.

Цих інвестицій, як догадуються, є тут коло 7 мільярдів доларів. Зросли вони головню від часу, як в Америці почалася поправа економічних обставин. Уряд додає в цьому можливість небезпеки на випадок, якби заграничні інвестори з якоїсь причини взялися забирати назад свої гроші. Це певно викликало би в Америці поважні економічні потрясення.

Розслід уряду власне має на цілі розслідити розміри чужинецьких інвестицій та знайти способи, якими можна би не допустити до таких потрясень.

ЗА ПИТАННЯ ЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАПЛАТИ З КОШТАМИ ЖИТТЯ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт заявив на пресовій конференції, що він не вважає за корисне для робітників зв'язувати робітничу зарплату з коштами життя, як це пропонували своїм робітникам деякі сталеві підприємства. Президент вважає, що коштів життя не повинно вважатися за основу для знижування зарплати робітникам.

У Вашингтоні тепер перебуває делегація сталевих робітників, що вижидає опінії від Департаменту Праці в цій справі.

КОРАБЕЛЬНІ ПІДПРИЄМСТВА ПОЧИНАЮТЬ ЛОМАТИ СТРАЙК.

НЬЮ ЙОРК. — З цього порту відплили у п'ятницю, не двілячися на страйк моряків, 16 кораблів. Через страйк вони звичайно виїжджали з кількохгодинним опізненням.

Провідники моряцьких юній кажуть, що страйк, котрий не мав потвердження юній, незадовго покінчиться.

МЕТАЛЕВІ ЮНП ЗА ПРОГНАННЯ ГРУПИ ЛУЙСА

ТАМПА (Флорида). — Конвенція металевого департаменту Американської Федерації Праці заявила за вигнання з Американської Федерації Праці всіх юній, що пристали до зорганізованого Джаном Луисом „Комітету Промислової Організації“, що стоїть за організування робітників у юнії за промислами.

У своїй промові на цій конвенції Вільям Грін, президент Американської Федерації Праці, заявив, що „Комітет Промислової Організації“ валиться, не потрапивши зорганізувати робітників тих промислів, до котрих увзявся Грін заповідати, що як „Комітет Промислової Організації“ впаде, Федерація Праці зорганізує тих робітників, яких цей комітет зобов'язався зорганізувати.

ВЕЛИКЕ ЧИСЛО ПОТРАСЕНЬ ЗЕМЛІ.

ВАШИНГТОН. — Департамент військової фльоти подає, що команданти воєнних кораблів, що стоять коло Гваму, острова на Тихім океані, нарахували від 30-го жовтня 307 потрясень землі острова. Кожне потрясення трвало коло 30 секунд. Всі вони зробили тільки невеличкі шкоди в домах.

ВІДШКОДУВАННЯ ЗА УШКОДЖЕННЯ ПІДЧАС ЗАБАВИ.

ГУДСОН (Нью Йорк). — У місцевім стейтовім суді відбулася розправа проти шкільної ради першої шкільної округи, пізваної 12-літнім школярем Іваном Поповом та його батьком Микитом Поповом за відшкодування за тілесні ушкодження під час забави в школі дня 21-го лютого 1934-го року.

Позовники доказували, що хлопчина, забавляючися на шкільному подвір'ю під час перерви в науці, впав на якийсь дріт та покалічив собі коліно, мусів переходити операцію та окалічив на ціле життя. Хлопчина позивав за тілесні ушкодження, а батько, що займається фермерством, позивав за втрату сирової прислуги.

По 4-годинних нарадах присяжні судді признали синові відшкодування в сумі 20,000 доларів, а батькові в сумі 1,500 доларів. Пізвана шкільна рада внесла спротив проти виміру відшкодування.

ЗА РОЗВ'ЯЗКУ ВБИВСТВА ЖІНКИ В КЕНТОКІ.

ЛУЙСВИЛ (Кентокі). — На приказ прокураторії, що розсліджує смерть 40-літньої багатої вдови, пані Вери Гар Тейлор, котрої тіло, пробите кулями, знайдено оноді в рові коло дороги, добуто тіло Тейлорової з пробу та віддано лікарям для докладного розслідування.

У зв'язку з цим смертю арештовано Генрія Г. Денгардта, генерала національної гвардії цього стейту, бо коло тіла знайдено його револьвер, а подальше його автомобіль. Генерал зложив уже високу кавцію в сумі \$25,000 та спочиває тут у домі своїх приятелів.

76 ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПРИЄДНАЛИ В ЖОВТНІ 244 НОВИХ ЧЛЕНІВ

ЦЕ ДОБРИЙ ПОЧАТОК.

А ТЕПЕР ПОСТАРАЙМОСЯ ДІСТАТИ ПРИНАЙМНІ ТАКЕ САМЕ ЧИСЛО НОВИХ ЧЛЕНІВ У

ЛИСТОПАДІ, а також у ГРУДНІ.

БО ЦЕ Є МІНІМАЛЬНА Й КОНЕЧНА ВИМОГА ДЛЯ УСПІШНОГО ЗАКІНЧЕННЯ ЦЕЙ ТРИМІСЯЧНОЇ КАМПАНІ.

ВІДКРИЛИ ВЕЛИКИЙ МІСТ.

У четвер відкрито в Сан Франсіско міст понад Сан Франсіско Бей. Цей міст лучить Сан Франсіско й Окленд та є найбільшим мостом у світі понад сплавні води. Міст відкрив президент Рузвельт, натискаючи електричний гудзик у Вашингтоні. Міст побудовано з допомогою федерального уряду. Коштував він 77 мільонів доларів. Будували його 3 роки. Під час будови згинули 24 особи та покалічилися 1,157 осіб. Довжина мосту виносить 8 і чверть милі.

РОДИННІ КЛОПОТИ СІЯМСЬКИХ СЕСТЕР.

Недавно преса цілого світу повідомила, що Віолета Гілтон — одна з двох сіямських, зрослих разом сестер, вийшла заміж. Друга сестра Даїса мала також вийти заміж за приятеля свого шурвина. Здавалося, що оригінальна родина буде дуже щаслива. Тимчасом по двох місяцях подружжого життя муж Віолети Гілтон, Джим Мур, ривш розійтися з жінкою, а рівночасно наречений її сестри зіврав заручини. При цій нагоді виявилася велика різниця у вдачах сестер. Тоді, коли Віолета сварилася з мужем і засипувала його закидами, її сестра, нероздільно з сестрою злучена, Даїса, читала спокійно книжку й не звертала уваги на сестру, шурвина й нареченого.

1,465 КОЛИСОК ДЛЯ ПІТЛЕРА.

З нагоди народин канцлер Гітлер дістав останнім часом від урядниць Німеччини 1,465 колісок для немовлят. Ці коліски мають дарувати молодим незаможним матерям з хвилюючою рівнодушністю першої дитини.

ЧЕРЕЗ МАЄТОК УБИВ 90-ЛІТНЬОГО БАТЬКА.

В Кростянах, рівненського повіту, Пилип Черняк, під час сварки з 90-літнім батьком за маєток штовхнув його так сильно, що старець упав на землю і до кількох хвилин умер. Душогуб зголосився добровільно на поліцію і зажадав, щоби передали його суду.

ВИНАХІД МІЛІОНОВОЇ ВАРТОСТІ МАЛОЩО НЕ ПОПАВ У РУКИ ЗЛОДІВ.

Поспіншим поїздом Рим—Будапешт—Варшава їхали до Варшави три італійські інженіри з конструктором Анзельмом Торррнієм. Їх запросили сюди зорганізувати в Варшаві інженірацію великої пожежі на Мокотові. До інженірів приєдналися міжнародні зледії. Подорожних прислав американський турист, що їхав разом з ними. На кордоні виявилось, що в двох куфрах, що їх везли італійці, замки були відірвані. Та вломник не зміг докінчити влому, бо його сполошили пашпорткові контролери. Інженіри кажуть, що їх садили, ще з Риму почасви. Куліси намаганого злодійства сягають Америки, де промислові концерни зацікавлені в цьому, щоб відкрити тайну цього італійського винаходу. Про намагану крадіж повідомили італійську й мадярську поліцію.

ПРОФЕСОРИ УНІВЕРСИТЕТУ НЕ ЗНАЮТЬ НОВОГО ПОЛЬСЬКОГО ПРАВОПИСУ.

В тижневику „Однова“, якого співробітниками є проф. Фр. Буяк, Ян Домбровський, Ст. Естрайхер, Евг. Ромер, Ф. Млинарський і інші, появилася така заява: „Хоча новий правопис зубожив мову і викривив вимову, стосуємося, що правда, з відразою, до змін, яку приняла більшість. Якщо робимо це, то в переконанні, що це приде ревізії правопису. При цьому ані наші співробітники, між ними кілька канаять професорів університету, ані члени редакції досі не опанували дивачної і прикрої ортографії“. А в школах вимагають від молоді, навіть української, щоб уже тепер уміла як слід новий польський правопис!

СМЕРТНИЙ ПРИСУД НА БАНДИТІВ.

Перед окружним судом у Хойніцах відбувся процес проти бандистської шайки Котловського і Франкевича, зложеної з 13 осіб, що була пострахом поморського воєводства та околиці Данцига. Гершвіт шайки Котловського і Франкевича, засуджено на кару смерті, інших на в'язницю від 6 місяців до 6 літ.

ЕСПЕРАНТО ЗАБОРОНЕНО В НІМЕЧЧИНІ.

Канцлер Гітлер строго заборонив членам нап.-соціалістичної партії належати до будь-яких товариств, які поширюють міжнародно мову есперанто.

ЗНАЙШЛИ СТАРИННІ ЖИТЛА.

Селище з часів трипільської культури знайшла археологічна експедиція Академії Наук УССР в районі села Халене, обухівського району, київської області. Розкопками відкрито 6 старовинних жител, будованих із обпаленої глини. В житлах знайшли багато господарського посуду, знярядя із кости, рога й кремєня та глиняні статуетки чоловіків і жінок.

БОРІТЬБА ПОЛЬСЬКОЇ ПОЛІЦІЇ З КОМУНІСТАМИ.

В кількох селах Грубешівського і замойського повіту державні власті ствердили протидержавну діяльність низки агітаторів, що пристосовували у відношенні до місцевого населення безоглядний терор. У зв'язку з цим в останньому часі відбулися ревізії у комуністичних діячів, їх арештовано і передано судовим властям. Під час ревізії у селі Зуків на Грубешівщині група бунтарів, бажаючи не допустити до арештування провідника, чинно заатакувала поліційний відділ. До поліції віддано низку стрілів. Кількох поліцаїв ранено. Один з них помер у шпиталі в Замостої. Командант поліційного відділу приказав дати салву в повітря на знак остороги, а коли це нічого не помогло і бунтарі далі наступали на поліцію, поліційний відділ у власній обороні стріляв до атакуючих і з них п'ять згинули. Після привернення спокоею власті безпеки арештували 15 владних комуністичних агітаторів.

ТРАПЧНА СМЕРТЬ ВНАСЛІДОК СПОЛОШЕННЯ КОНЯ.

Коломийський м'ясар Петро Стадниченко вів вулицею коня на посторонок. Посторонок привязав собі на великий палець правої руки. Нараз чомусь кінь сподощився і виривав посторонок, але разом з пальцем і м'язом Стадниченка. Перевезений до лічниці Стадниченко помер від уявля крові.

ГОСТРИЙ ВИСТУП ІТАЛІЙЦІВ ПРОТИ СОВЕТІВ

ЛОНДОН. — У часі засідання „Міжнародного комітету невтручування в справи Іспанії“, на якому закидали Советам скрите піддержування еспанських червоних, представник Італії, Діно Гранді, між іншим сказав: „Так киніться в огні і крові одна з найбільших спроб Советів експортувати за границю, ціною голоду для власної країни, свою проаганду. Вождь большевицької революції, Сталін, сказав, що обов'язком СССР є іодати еспанській комуністичній революції всяку можливу поміч. Бо „освободження Іспанії від фашистського гнету являється не переходимим завданням еспанців, але справою світового комунізму“. Про комуністичну агітацію в Злучених Державах Америки Гранді сказав: „У Злучених Державах Америки Москва замаскувалася „демократичним агітатком“ і хвилево заховала червоний прапор комуністичної революції. Советський представник тут назвав советську політику „ідеєю миру“. Однак факти перечать цьому. Це ідея війни. Це — визов усій Європі, всьому цивілізованому світові. Ми приймаємо цей визов. Італія переконана, що від цієї боротьби залежить не тільки доля Іспанії, але й цілої цивілізації Європи“.

КОНГРЕС БЕЗБОЖНИКІВ.

МОСКВА. — Тут відкрито під головством Ярославського річний зїзд ліги безбожників. Ярославський доклад, у якому сказав, що тому, що колхозники ходили до церкви, урожай збіжжя потерпів на 35%. За його словами, духовенство тепер підкреслює, що Христос сам був „пролетарем-незаможником“, як теж пролетаркою була Мати Божа. Ярославський далі говорив, що з тої молоді, що ходила в 1923 році до церкви, нині ходить тільки 1% хлопців і 12% дівчат. З селян середнього віку ходять до церкви 3% мужчин і 26% жінок. Зі старих людей 14% мужчин і 48% жінок.

НОВІ АРЕШТИ В СССР.

МОСКВА. — В Москві арештували летуна Касимикова, що нібито ширив серед летунських кадр ненависть до Сталіна. Також ГПУ ще раз потягнула на ґрунтовні допити Карла Радєка. За останніх кілька тижнів арештовано 43 комуністів, у більшості часописних редакторів, і вислано їх у концентраційні табори на Сибір. Їм закидували „троцькізм“.

БУЧА У ФРАНЦУЗЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ.

ПАРИЖ. — У французькому парламенті відбула між послами велика буча, якої не пам'ятають там від 75 літ. Праві послы кидали зневаги на прем'єра Блюма і його міністра внутрішніх справ, Салендра, а ліві станули в їх обороні. В рух пішли кулаки, так, що парламент обернувся в дику вулицьну метушню. Праві послы закидали Блюмові толерування комунізму, як теж закидали Салендрові, що він воєнний дезертир, якого воєнний суд був засудив навіть на смерть, а потім помилював. Це бурливе засідання вказало, що повага Блюма рветься. Воцум довіря він осягнув 374 голосами. Проти було 201.

У ФРАНЦІЇ ВСЕ ДОРОЖІЄ.

ПАРИЖ. — Хоч французькі робітники в часі правління Блюма дістали малі підвишки в заробітній платні, то ці робітничі здобутки уряд знизив тим, що обнизив франка. Враз з обнизенням франка ціна на всі продукти стало дорожчію. За звідомленнями міністерства національної економії, в останніх місяцях ціни на ріжні продукти підскочили від 11 до 20 відсотків. Неодаючи ці цифри, міністер Спінає заявив, що звишка ціи ще не закінчена й вона буде поступати далі.

ЗРІВНАННЯ ПРАВ ДЛЯ „НЕДОТОРКАЛЬНИХ“.

МАДРАС (Індія). — В Індії суспільність поділена на ріжні касты, серед яких є одна, що називається „недоторкальни“. Їх начислюють у цілій Індії 70 мільонів людей. Ця каста є у великій погорді і її членам не вільно разом з іншими сходитися, їсти, а навіть пити з одної керниці воду. Тепер молодий магараджа одного індійського стейту, Траванкур, відважився на реформи і дав тим нещасливцям повні права. Він видав розпорядок, на основі якого ці „недоторкальни“ матимуть право жити в тих самих дільницях, де живуть інші кляси, купувати в тих самих skleпах, брати воду з тих самих керниць, а навіть молитися Богу в одних і тих самих церквах. Тим реформам приписують велике значіння. Передбачають, що остальні касты приймуть ці реформи з невдоволенням і будуть їх поборювати.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays. Owned by the Ukrainian National Association, Inc., at 61-63 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: ВЕрген 4-1016, 4-0807.

3 Квитки належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ШУКАЮТЬ ВИХОДУ

Наше життя, як у краю так і тут на іміграції, шукає на всі лади способу, якби набрати більшого змісту і розростись організаційно. Під тим оглядом, як нам здається, старий край стоїть куди краще від нас в Америці. Тяжке життя й утиски окупантської влади заставляють думаючих людей у краю добиратися до самих глибин нашої національної слабости і неактивности. Головна увага звернена там тепер переважно на село й сільську молодь. І це є додатним явищем, як, наприклад, такий часопис як „Наш Прапор“, що призначений для широких народних мас, раз-у-раз обговорює ріжнородні справи, що торкаються селянина й життя в селі. Добре, що до тих справ не підходить в сухий, теоретичний, моралізаторський спосіб, а так, що передається живі картини з життя села з його додатними і відємними сторонами. Добре, що на живих прикладах виказується, яка ведеться по селах боротьба з нашими, так би сказати, „національними“ недомоганнями, як з нашою байдужністю, зарозумілістю, впертістю, фальшивою амбіцією, і як повстає на місцях реальна праця, яку там давніше розвивали сплетні, обмови і т. п. Ми бачимо далі, як старе покоління по селах приучується іншого відношення до молоді, до якої зачинає ставитися з такою самою повагою, як і до старших віком.

Все те, що ми тут тільки порушили мимоходом, є ще щойно в творчій стадії. Але добрі наслідки цієї роботи вже тепер очевидні. Загально признають, що українське село в старім краю скорою ходою поступає вперед. Далі твердять, що окупантська влада ще найменше зашкодила селу, коли мова про національну селянську душу, про свідомість українського села, про його відповідь на окупантські зазіхання. Все те досягається між іншим і тим, що селяни почали серйозно приглядатися до свого власного життя, зачали глибше входити в те, що є причиною економічної слабости села і його неактивности на ріжних ділянках народного життя.

Здається, що вартувало б і нам в Америці зачати вглядати глибше в наше народне життя на місцях. І тут теж треба нам мати відвагу сказати собі терке слово правди, щодо цього, що здержує нашу активність, що є перешкодою, що так тяжко притягнути до нашого народного життя нашу тут роджену молодь. Бо якщо цієї правди не видвинемо й якщо не матимемо сили ліквідувати те, що спинює наш розвій, то будемо звільна такою своєю байдужністю і таким боягузством ліквідувати і те, що маємо. А чейже ми не повинні до цього допустити. Чейже ми в Америці не повинніб оставитися щодо цього позаду нашого поневоленого галицького села.

Улас Самчук.

ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ

Друга частина „ВОЛИНІ“.

Передрук забороняється. — Авторські права встержені.

(54)

І він гордий з цього. Він навіть не вистояв до кінця у церкві, вийшов на половині Служби і подався подивитися на свою школу. Гарна школа. Величезний білий будинок, критий зеленою бляхою. Здорovenні вікна, перед ними запущені квітники. Навколо будинку сади. Широколисті горіхи, каштани, сливи, яблука та груші. Все гнеться під тягаром овочу. Через вулицю від семінарії старий двоповерховий будинок „корпус“.

Дві кольонки підпірають старий спорохнявий балькончик. Колиш, коли ще Володько жив у Лебедщині і проходив повз корпус, нераз бачив, як балькончику якихось панів, що сиділи там, пили чай і весело розмовляли. Тепер балькончик спорохнів, Цілий корпус майже порожній і складається на старе покинуте кубло.

Далі від корпусу „Ян“. Це старий пам'ятник, що стоїть між чотирьма величезними липами. На одній з них дошка, де вивішують оголошення. Тепер тут висить плакат. Володько читає: — Таваріччю крестьяне! — Далі йдуть заклики, обіцянки. На кінці: — Да здравствует мировая рево-

люція! — Ще далі дзвіниця манастиря з образом Святої Тройці. Через дзвіницю брама на подвір'я манастиря. Давно вже Володько не бував тут. Ті самі шумливі смереки, ті самі горіхи і каштани. Навколо „холодної“ церкви так само, як і колись, ходять хлопці та дівчата. У церкві, чути, співають Великий будинок, де живуть ченці, зі широкими сходами до помешкання архимандрита. Все те оглянув Володько. Кожний куттик знайомий і доротий йому. Там у Теляцьці все так, все інакше і не даремно колись так довго сумували Володькова мати за цим місцем.

Володько тішиться, що знов буде тут близько, що буде ходити до великої школи. Давня мрія його здійснюється, тільки тепер уже не те, що перед війною. Семінарія запущена. Учні не так гарно вглянуті. Не всі однаково. Багато з них носить військові шинелі. Та все таки. Добре, що хоч так.

Після церкви всі сходяться на обід. Приходить Матвій. — Знаєш що, — каже він. — Нічого не зробимо. Приїдемося їхати нам ще до дому.

ЯК КРАЩЕ?

(До питання про жіночу еманципацію).

Нераз читаємо в часописах про різні проекти реформ, чи самі реформи, якими ріжні народи на ріжні лади змінюють суспільний лад. Жінка і родина є теж предметом тих реформ.

Гітлер в Німеччині, а Мусоліні в Італії хочуть повернути жінці старе місце в суспільнім життї, себто хочуть, щоб вона знову була в першій мірі доброю жінкою, доброю матір'ю, й щоб своєю працею та душевною теплотою затримала основи родини. Фашистська філософія відраджує жінкам мішатися до політики, до економічного життя, до конкуренції з мужчинами в продукції матеріяльних дїбр. Колиш противники жіночої еманципації висказувалися, що жінка повинна займатися „дїтьми, кухнею і церквою“. Нині противники фашистського режиму твердять, що фашизм яказв прямує до того, щоб знову звести жінку до цієї „підрядної“ ролі.

Боротьба жінки за повні права в суспільнім життї нарівні з мужчиною розгорілася була надобре ще на початку цього століття. Жінка хотіла рівних прав в політичнім життї, себто хотіла мати право голосувати на суспільних провідників, як теж хотіла сама кандидувати на провід. Хотіла також рівних прав в економічнім життї, себто хотіла повного права у виконуванні ріжних професій, як теж в бізнесі, урядах, фабриках і т. п. Жінка хотіла бути економічно вповні незалежна від чоловіка.

Як знаємо, жінки вийшли у цій боротьбі вповні побідно. Вони здобули право голосування, беруть провідну участь в суспільному життї, мають доступ до ріжних професій, працюють по ріжних бізнесових установах та в промишлі. Назагал жінка стала економічно зовсім незалежною від чоловіка. Але чи вийшли на тім жінки добре? Чи скористали вони на цьому багато, що залили своєю працею ресторани, канцеляріїні бюра, телефонічні централь, департаментові склепи, фабрики та ріжні професії? Чи стали вони щасливіші, ставши економічно „незалежні“, а понадсе, чи

скористала на цьому суспільність як цілість? На ці питання дуже влучно відповідає стаття д-ра Поля Поппова, передрукована в 10-тій книжці львівського „Вістника“, під наголовком: „Економічна конкуренція полів і родина“. Автор всесторонньо обговорює ці питання і каже, що „економічна конкуренція між мужчинами і жінками перед одруженням хосення тим, що дає молодим людям нагоду стрічатися, познайомлюватися, а через те й одружуватися. Однак не менше замітна при цьому й негативна сторона справи. В багатьох професіях жінки сильно переважають скількістю мужчин, а що нагод стрічається з мужчинами поза своєю професією мало, то вже самий вступ до деяких професій сильно зменшує для освічених дівчат можливість майбутнього подружжя.

„В теперішніх обставинах часто вже самий факт, що жінка мала працю перед одруженням, не дає їй стати потім доброю господинею. В нижчих професіях дівчата рідко коли заінтересовані авансом. Вони працюють, щоб тільки вбїти час, ждучи на одруження. Кілька літ такою відношення до праці — погана підготовка на господиню; з дівчини, яка дивиться на домашню працю як на свою роботу в пральні, або в 5—10 центовій крамниці, виходить поверховна, невдоволена, нездра жінка-галапас. Так отже факту, що жінка конкурувала перед одруженням з мужчинами на економічному полі, не можна вважати вповні сприятливим для її успіху в пізнішому життї. Якщо ця обставина не перешкодить їй одруженню взагалі, то може зменшити її успіх, як дружини і господині“.

Як з цього виходить, то економічна конкуренція жінки з чоловіком не приносить для самої жінки і для суспільности великої користи. Жінка, що працює в якійсь професії, бізнесі, або фабриці, розходиться зі своїм, природою назначеним завданням піддержувати родину. З одного боку, через поділ професій і робіт на такі, де переважають

мужчини, і на такі, де працюють в більшості жінки, жінка втрачає можливість познавати мужчин та виходити замуж. Знову коли вийде замуж, вона вже не виконує як слід своїх подружних обовязків. Крім того велика участь жінки в продукції матеріяльних дїбр витиснула велике число мужчин з професій, бізнесу і фабрик. Мужчинам важко конкурувати ажінками, бо жінка вимагає значно меншої заплати і буває пильніша від мужчин. Багато мужчин є нині без праці тому, що жінка виконує їх роботу. Якби жінки віддали мужчинам працю, а мужчины дали жінкам місце при родинній огнищі, то нинішнє безробіття не було б таке гостре. Колись говорилось, що це жінка звикала бути галапасом, а чоловік здобував прожиток. Нині дуже часто є навпаки. Ось що говорить у тій справі згаданий уже Поппов: „Коли в родині нема дітей, то домашньої праці в звичайному собі домі небагато і через те часто буває, що, не маючи окремої праці, жінка почувается економічно галапасом. Однак сумний досвід тих молодих жінок, які знайшли собі працю, показує, що чоловіки дуже раді, коли жінки утримують їх. Вони самі стають галапасами. Велика частина освічених жінок, які тільки працюють і яких я просив подати мені свої звіти в цій справі, дійшла до висновку, що працювати жінці на утримання чоловіка небезпечно. Пересічний чоловік не годен в таких обставинах опертися

на жінку, а жінка, що працює в більшості жінки, жінка втрачає можливість познавати мужчин та виходити замуж. Знову коли вийде замуж, вона вже не виконує як слід своїх подружних обовязків. Крім того велика участь жінки в продукції матеріяльних дїбр витиснула велике число мужчин з професій, бізнесу і фабрик. Мужчинам важко конкурувати ажінками, бо жінка вимагає значно меншої заплати і буває пильніша від мужчин. Багато мужчин є нині без праці тому, що жінка виконує їх роботу. Якби жінки віддали мужчинам працю, а мужчины дали жінкам місце при родинній огнищі, то нинішнє безробіття не було б таке гостре. Колись говорилось, що це жінка звикала бути галапасом, а чоловік здобував прожиток. Нині дуже часто є навпаки. Ось що говорить у тій справі згаданий уже Поппов: „Коли в родині нема дітей, то домашньої праці в звичайному собі домі небагато і через те часто буває, що, не маючи окремої праці, жінка почувается економічно галапасом. Однак сумний досвід тих молодих жінок, які знайшли собі працю, показує, що чоловіки дуже раді, коли жінки утримують їх. Вони самі стають галапасами. Велика частина освічених жінок, які тільки працюють і яких я просив подати мені свої звіти в цій справі, дійшла до висновку, що працювати жінці на утримання чоловіка небезпечно. Пересічний чоловік не годен в таких обставинах опертися

на жінку, а жінка, що працює в більшості жінки, жінка втрачає можливість познавати мужчин та виходити замуж. Знову коли вийде замуж, вона вже не виконує як слід своїх подружних обовязків. Крім того велика участь жінки в продукції матеріяльних дїбр витиснула велике число мужчин з професій, бізнесу і фабрик. Мужчинам важко конкурувати ажінками, бо жінка вимагає значно меншої заплати і буває пильніша від мужчин. Багато мужчин є нині без праці тому, що жінка виконує їх роботу. Якби жінки віддали мужчинам працю, а мужчины дали жінкам місце при родинній огнищі, то нинішнє безробіття не було б таке гостре. Колись говорилось, що це жінка звикала бути галапасом, а чоловік здобував прожиток. Нині дуже часто є навпаки. Ось що говорить у тій справі згаданий уже Поппов: „Коли в родині нема дітей, то домашньої праці в звичайному собі домі небагато і через те часто буває, що, не маючи окремої праці, жінка почувается економічно галапасом. Однак сумний досвід тих молодих жінок, які знайшли собі працю, показує, що чоловіки дуже раді, коли жінки утримують їх. Вони самі стають галапасами. Велика частина освічених жінок, які тільки працюють і яких я просив подати мені свої звіти в цій справі, дійшла до висновку, що працювати жінці на утримання чоловіка небезпечно. Пересічний чоловік не годен в таких обставинах опертися

ЗУСТРІЧ З Д'ОРКЕЛЕСОМ

При кінці жовтня до Риму прибув французький академік Д'Оркелес, відомий французький письменник, автор одного з кращих воєнних романів „Дерев'яні хрести“. Прибув він до Риму з довгої, місячної подорожі по советському Союзу, і тому ваш кореспондент дуже радо прийняв запросини одного зі своїх французьких товаришів, взяти участь в прийнятті на честь Д'Оркелеса, щоб мати можливість осягнути безпосередні відомости про стан річей в советському Союзі.

На цьому прийнятті, крім вашого кореспондента, були тільки французькі кореспонденти з Риму всіх більших паризьких часописів. Д'Оркелес має в Франції дуже велике імення, і тому кожний вважав за свій обовязок використати нагоду, щоб ближче познайомитися зі славним академіком. До того ж для французів безпосередні вражіння з Советів мають тепер величезну, актуальну вагу, — бо вже почалася сильна пресова акція за необхідність перегляду франко-советського договору, що був величезною помилкою французької дипломатії. Зокрема щодо Д'Оркелеса, то всім була відома його цілковита ширість й громадська мужність, що здобули йому велику популярність серед робітничих мас.

Не буду переказувати тут докладно, що саме оповідав нам Д'Оркелес, — українські читачі досить вже повідомлені про дійсний стан річей в Советах, і я тільки тут сконстатую, що те, що ми вже віддавна знаємо, продовжує викликати в чужинцях, себто цього разу серед зібраних французьких журналістів, вражіння справжньої сенсації: більшевизма пропаганда така вправна, і розпоряджає такими великими засобами, що наші голоси залишаються в пустелі, — його впросто не чує, або, чуєчи, не звертають на нього уваги: бо ми, мовляв, люди неширі, зацкавлені в тому, щоб усе представляти в чорних барвах.

І тому мусимо витати появу Д'Оркелеса, — щирих Д'Оркелесів з великим іменем і встановленою репутацією. Зпочатку своєї доповіді Д'Оркелес заявив нам, що їхав до советської республіки як ентузіяст советської ідеї, з наміром написати спеціальну книгу з описами всіх досягнень комуністично-соціалістичного московського уряду. — „Після місячного перебування в Советах, — сказав він, мій намір залишається той самий, — я напишу велику книгу, але не про досягнення советського уряду, а про весь той жах, що я там бачив. Ніде і ніколи ще в світі я не зустрічав такої загальної мізерії, такого принижуючого рабства, такого нищення особи і всяких людських почувань. Колиб французькі робітники знали правду про життя своїх російських товаришів, у них не залишилосьб і краплі советофіліства. Як тільки я повернуся до Парижа, я зараз же почну відбувати низку викладів про справжнє життя в Советах, в найбільш комунізуємих осередках Парижа.

Вам не дадуть можливості говорити, — завважив я скептично. — Хто? — здивувався Д'Оркелес. — Агенти Москви! Ви, не вважаючи на ваш теперішній советський досвід, не маєте, мабуть, поняття про те, скільки тепер у Франції платних московських агентів. — О-о, не біється, — щодо мене, то мене ніхто не спить! Скликатиму збори на дві-три тисячі людей, і в такій масі, побачите, агенти все будуть в меншості! О, я говоритиму... Видно, що він відчуває свій намір „говорити“ ніби як нове своє післанництво: треба відкрити очі, треба повідати їм справжню правду... — Стахановство? — Та цеж найгірший рід тейлоризму з таким вискуванням всієї сили робітництва, про яку не може навіть подумати найгірший європейський тейлорист... Зрештою їх б'ють до смерті, тих стахановців... А яке вискування селянства! Яке з ним поведіння! У нас в Африці не

покуси дармувати, отже ліпше жити брати допомогу, ніж викликати в чоловіка вражіння, що вона може цілком добре утримати родину сама, без огляду на те, чи він працює, чи ні“.

На підставі отих роздумів багато приходять до висновку, що жінка вийшла недобре. Кажуть далі, що на цьому вийшла також дуже але ціла суспільність, бо, поринаючи в економічну конкуренцію з чоловіком, жінка за недбаїа і далі занедає своє природне призначення підтримувати родинне вогнище та дбати про молоді покоління. Деструктивні суспільні струї, що впродовж цілого століття підкопують нашу цивілізацію на полі політики, релігії та економіки, зуміли виплекати серед жінок, а навіть серед мужчин таке поняття, що творити матеріяльну добра, себто працювати в ріжних професіях, бізнесі, фабриках, це щось краще, щось шляхотніше, ніж мати діти і виховувати їх на добрих і корисних горожан. Витворивши таке hereконання в жінок, вони витворили ступінь також у них свого роду тиху погорду до своєї природної ролі, а далі почувтя суспільного пониження. Льогічним висновком цього була боротьба „за рівні права“ та конкуренція жінки в економіці. Тепер на наших очах доходить до того, що жінкам спадає на плечі двоєка ролі: плекання нових поколінь і продукція матеріяльних дїбр, в той час, коли мільони мужчин обертаються в галапасів.

НА МОГИЛІ СИНА-СТРІЛЬЦЯ

На могилі сина свого Мати сльози ляла, Сіру землю цілувала І Бога молила. І все впові сказала Про лиху недолю, Як над нарі в ярмі стогне І терпить неволю.

Скільки синів Україн В гробах спочивають, Скільки мучаться в неволі, Смерть дожджиться. А ще, сіну, мільони Стяють груди при груди Тай співвають: „Ще не вмерла І ще вільна буде!“ На могилі свого сина Мати сльози ляла, Сіру землю цілувала І Бога молила.

Катерина Сарабун.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАїнСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАїнСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

поводяться так з муринами по кольоніях, як із селянами в советській Україні. Забирають цілі села і виселюють на північ на копання якихось величезних каналів, де всі знаходять нехвиру смерть. Але московському уряду те байдуже: вмирають одні, шлють інших. От де можна би було починитися, що то значить гігієна. Один маленький факт. Приводять нас до зразкового колхозу. Показують новонароджених телят; все чисте, аж блищить. Прислуга вся в білому. Нас попереджають: Не наближайтеся занадто, бо це — негігієнічно, телята моглиб чимось зарозитися і захворіти. Після того ми попадаємо до захисту для матерей, — тут також новонароджені, але діти. І вже ніхто не думає про те, що ми можемо бути небезпечні для немовлят чи їх матерей. З того вражіння, що в Советах телята зразкового (цебто для показування чужинцям) колхозу дорожчі від людей. Але таких фактів можна булоб набрати — і я дійсно набрав — тисячі... Людське життя в Советах не має жадної ціни. І це варто висвітлити нашим французьким товаришам. Я мав стільки нагод переконатися, що терор процвітає в Советах в усіх його формах. Ніхто, повторюю, ніхто не є від нього забезпечений. Ніхто не певний завтрашнього дня. Можете собі уявити, як живеється в таких умовах! Потім, — технічні досягнення, що про них так багато оповідається... Досить вам сказати, що в Советах більшість населення ходить в пантофлях, бо державні фабрики не в стані виробити вистачаючу скількість черевиків, — а ті, що виробляє, найгіршої якості. Тимчасом надходить зима...

А його жінка, що йому товаришила в подорожі, стверджує: — Колиб мені пришлося залишатися на життя в советській Росії, я в першій же день воліла закінчити життя самогубством. Вони там витримують, бо вони, очевидно, до того всього поволи звикли, — але я впросто або збожеволіла, або покинула б з собою.

Присутні французькі журналісти пошкодували, що нема можливости вирядити всіх більшевизуючих у Франції до Советів на довше життя, або бодяй на науку, а я скористав з цієї нагоди, щоб оповісти про долю українських комунізуємих, що виїздили на советську Україну з Галичини, Канади чи з європейської еміграції, і потім кінчали невідомо в в'язниці, на заслання, або впросто від кулі.

— Очевидячки, заувважив Д'Оркелес, вони переживали те, що я пережив, — розчарування викликало в них потребу протипакції, потребу направити свої помилки, а що вони не мали за собою чужого підданства, як я, то кінчали гірше, ніж я... Бідні люди! Ви не знаєте, як я їм співчуваю...

Евген Оનાцький, Рим.

НА МОГИЛІ СИНА-СТРІЛЬЦЯ

На могилі сина свого Мати сльози ляла, Сіру землю цілувала І Бога молила. І все впові сказала Про лиху недолю, Як над нарі в ярмі стогне І терпить неволю. Скільки синів Україн В гробах спочивають, Скільки мучаться в неволі, Смерть дожджиться. А ще, сіну, мільони Стяють груди при груди Тай співвають: „Ще не вмерла І ще вільна буде!“ На могилі свого сина Мати сльози ляла, Сіру землю цілувала І Бога молила. Катерина Сарабун.

В КОЖНІЙ УКРАїнСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

БАСАРАБІЯ

Басарабія положена між Прутом і Дністром та Чорним морем. На півночі вона граничить з Буковиною, на захід з Молдавою, а на схід із советським Союзом.

Українці заселяють північну й південну частину Басарабії. Живе тут зверх 600,000 наших людей. Колись заселяли ці простори татари. Вони називали цей край „Буджак“, себто по татарськи „край землі“. Число татарських сіл досягло до треста. При кінці XVII віку татари залишили Басарабію й перейшли через Дністер, осівши остаточно на Криму.

Простори залишилися вільні, майже незаселені. Українські козаки, що робили часті походи на Чорне море, дізнавшись про ці землі, почали тут селитися. Широкий степ, укритий буйними травами, почав знов оживати. Родина за родиною мандрували сюди козаки, будуючи традиційні хутори. Так з часом повстали села й міста. Отже історичним фактом є, що першим осілим населенням Басарабії були українці.

Чисто українські села південної Басарабії що начисляють поверх 5,000 мешканців, є: Іванівка, Нова, Молодава, Плахівка, Ярославка, Михайлівка, Татарбунар, Райлянка, Байроме, Капра, Фараонівка, Володимирівка, Вадеї, Царичинка, Морозени, Старо-Козаче. Деякі з цих сіл чисто козацькі. Козаки тут поселилися в масі по зруйнуванні Запорізької Січі. Дуже багато українців мешкає в дунайському му гирлі. Тут є село, що називається Нова Січ.

Загалом басарабські українці значно відрізняються від буковинських, зокрема духом своєї незалежності. Це можна пояснити тим, що вони нащадки войовничого козацтва. І тепер серед них румунські окупанти почувають себе непевно. Трапляються серед населення події, яких звичайно румунська преса не подає...

В 1924 році в південній Басарабії вибухло велике повстання, спровоковане московсько-більшевицькими агентами. Осідком його була низка сіл. Звіди одної ночі вирушили селяни-повстанці й уже на наступного дня захопили в свої руки майже цілий акерманський повіт. Але большевики, що властиво мали на увазі тільки вихнути маси в пропасть, усунулися з акції. З цього скористали румуни й, виславши великі військові сили, зліквідували повстання фактично безбожними селяни. Розстріляно тоді коло 2,000 людей, винищено зокрема майже всю місцеву українську активну молодь.

Терор був такий страшний,

що про ці події майже ніхто назверх не довідався. Навіть і тепер селяни неохоче розповідають про ті страшні тяжні. Жалують водночас, що так легко дали себе спровокувати комуністам, які залишили їх на поталу роззурених румунських воєнків. По цім повстанні кілька років московські агенти знов пробували організувати виступи, але це їм уже не вдалося: населення цих „визволителів“ уже добре пізнало!

Все населення Басарабії й тепер живе під сильним терором румунської влади. Найменший спротив карається буюом і тюрмою. Жандармерія має строгий наказ не перепускати українців з Буковини в місцеві села. Буковинська преса не сміє нічого писати про Басарабію. Все підпадає суворій контролі. Ставлення населення до румунів може повністю схарактеризувати одно слово: ненависть!

Не зважаючи на всі утиски, басарабські українці не впали на дусі. Гаєло волі вкорінюється серед них повільно, але певно. В різних осередках українське життя в останніх часах почало набирати організаційних форм. Виробляються люди, здібні до керми, вправлені в народній праці й обдарені загальним довірям. Зарисовуються навіть початки національного руху... Загальні обставини праці тут дуже тяжкі, але сильною є воля крашних представників суспільності ці труднощі переборювати. А це вже є великим здобутком.

В розвитку українського визвольного руху Басарабія поки що справді є „краєм землі“, але в рішальних подіях і вона займе належне їй місце...

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ.

І. П., Ньюарк, Н. Дж. — Хочете в „Свободі“ простувати те, що „марксьсько-ленінський“ дописувач понаписував неправдивого про промову о. д-ра В. Клодницького, виголошену на Листопадовім Святі. Допис був поміщений у „Народній Волі“. Так і тамтуди зашлість спростування. А до „Свободи“ можете хіба подати допис про свято, а в нім передати правдивий хід думок згаданого бесідника.

— Марійка мені сказала, що ти їй оповідала це, що ти обіцяла задержати в тайні.

— Так я просила її, щоби тобі не згадувала, що то я оповіла їй!

Вона теж і сказала мені, щоби я тобі не говорила, що вона мені це оповідала.

КОЛЯДИ І ЩЕДРІВКИ
на
РІЗДВО ХРИСТОВЕ І БОГОЯВЛЕННЯ
з додатком пісень
СТРАСТНИХ, ВОСКРЕСНИХ І ІНШИХ ПІСЕНЬ ЦЕРКОВНИХ
Ціна 35 центів.
Замовлення і гроші слати до:
„СВОБОДА“
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ПІТСБУРГ, Па., і ОКОЛИЦЯ!

В НЕДІЛЮ 22 ЛИСТОПАДУ
Sunday, November 22, 1936

УКРАЇНЬСЬКА ГРОМАДА при ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКІЙ ЦЕРКВІ Св. ЮРІЯ на МОРТ САЙД

ваштовує

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

в Little Theatre, 3033 Preble Avenue.

ПОЧАТОК В 7-МІЙ ГОДИНІ ВЕЧОРОМ. — ВСТУП ВІЛЬНИЙ.

Святочну програму виконає хор „БАНДУРИСТ“ під управою п. ІВАНА КОРБЕЦЬКОГО.

Промову на тему Української Державності виголосить редактор „Свободи“: д-р Л. МИШУТА.

До участі в тім Святі запрошуємо всіх українців з цілої Пітсбурщини, щоб таким чином спільними силами ми могли гідно сповнити наш національний обов'язок, як теж віддати пошану борцям за волю України.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ПОЛІТИЧНЕ ПРОРОЦТВО.

Коли люди пробували вгадувати перед виборами, як випадуватимуть вибори, прихильники Ландона любили пригадувати стару американську політичну поговорку: „Як іде (стейт) Мейн, так іде цілий край“.

КОГО ВІН ЗДУРИВ.

Та Герст не міг сказати інакше. Адже він знайшов Ландона великим чоловіком, він зробив Ландона кандидатом, і попірав Ландона цілими місяцями. Отже як він міг сказати, що президентом вийде хто інший?

ПРОРОК, ЩО ВГАДАВ.

Марк Соливен написав перед виборами в „Геральд-Трибюн“: „Я лишень стільки можу сказати, що в середу рано одна група виборців буде мати сильний біль голови“.

ХТО ПРОГРАВ ВИБОРИ.

Як видно з подібних висловів преси, вибори не програли одні політики. Програв вибори не один Ландон. Не один Коклін. Не один Лемке. І не самий Ал. Смит. І не сама Ліга Американської Свободи.

ПРИЗНАВСЯ.

По виборах газета „Редактор і Накладець“ написала передовицю, в котрій сказала: „Признаємо, що треба було поставити перед виборцями небезпечні тенденції Рузвелтової політики. Згідно із здоровою політичною практикою, треба було трохи приблизувати, ба навіть дуже багато“.

ПРОРОК НАПРОРОКУВАВ.

У вівторок перед виборами з Європи прихав відомий американський газетний власник, Вільям Рендолф Герст. Як тільки вступив на американську землю, його зараз спитали, що він думає про положення в Америці. Так гейбгазетарям того роду, як Герст, вистархало ступити на землю, поноухати повітря носом і вгадати, яка буде погода на другий день.

ПОЛІТИЧНЕ ПРОРОЦТВО.

„Певно, що можу!“ — сказав Герст. „Очевидно, що Ландон!“

КОГО ВІН ЗДУРИВ.

Та Герст не міг сказати інакше. Адже він знайшов Ландона великим чоловіком, він зробив Ландона кандидатом, і попірав Ландона цілими місяцями. Отже як він міг сказати, що президентом вийде хто інший?

ПРОРОК, ЩО ВГАДАВ.

Марк Соливен написав перед виборами в „Геральд-Трибюн“: „Я лишень стільки можу сказати, що в середу рано одна група виборців буде мати сильний біль голови“.

ХТО ПРОГРАВ ВИБОРИ.

Як видно з подібних висловів преси, вибори не програли одні політики. Програв вибори не один Ландон. Не один Коклін. Не один Лемке. І не самий Ал. Смит. І не сама Ліга Американської Свободи.

ПРИЗНАВСЯ.

По виборах газета „Редактор і Накладець“ написала передовицю, в котрій сказала: „Признаємо, що треба було поставити перед виборцями небезпечні тенденції Рузвелтової політики. Згідно із здоровою політичною практикою, треба було трохи приблизувати, ба навіть дуже багато“.

ПРОРОК НАПРОРОКУВАВ.

У вівторок перед виборами з Європи прихав відомий американський газетний власник, Вільям Рендолф Герст. Як тільки вступив на американську землю, його зараз спитали, що він думає про положення в Америці. Так гейбгазетарям того роду, як Герст, вистархало ступити на землю, поноухати повітря носом і вгадати, яка буде погода на другий день.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ПОПАДАЛА В ГІСТЕРІЧНІ НАПАДИ, Е НЬЮЙОРСЬКИЙ ЩОДЕННИК „СОН“.

Це „Сонічко“ запевняло своїх читачів кожного дня, що, якби так край вибрав президентом Рузвелта, то в краю настане щось у роді кромішньої темряви: большевицькі доградники Рузвелта заведуть дивачні закони. Наприклад кожний робітник утратить імя, а буде мати бляшку з номером. Щось, як мають собаки. „Кожний чоловік буде обов'язаний мати такий знак“ — репетувало „Сонце“ в передодень виборів.

ГАРАКІРІ.

В Японії є звичай, що людина, яка втратила в людей всяку честь, поповняє самогубство через розпорення собі черева. Це називається по японськи „гаракірі“.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

Останніх кілька місяців ми були свідками горячої незвичайної кампанії. Чого то не говорилось на радіо? Чого не писалось в часописах? Всякий політичний бруд вилвала одна сторона на другу.

ТВОРИМ, А НЕ РУЙНУЙМО.

Порівнявши коротко американські вибори і давні козацькі, то в децим вони є подібні до себе. Козаки мазали болотом кандидатіві голову на знак, що він повстав з землі і не є нічим більшим від них, що його вибирають.

ЩЕ ОДНО ПРИЗНАННЯ.

Одною з газет, що на думку вибору президентом Рузвелта

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ПОПАДАЛА В ГІСТЕРІЧНІ НАПАДИ, Е НЬЮЙОРСЬКИЙ ЩОДЕННИК „СОН“.

Це „Сонічко“ запевняло своїх читачів кожного дня, що, якби так край вибрав президентом Рузвелта, то в краю настане щось у роді кромішньої темряви: большевицькі доградники Рузвелта заведуть дивачні закони. Наприклад кожний робітник утратить імя, а буде мати бляшку з номером. Щось, як мають собаки. „Кожний чоловік буде обов'язаний мати такий знак“ — репетувало „Сонце“ в передодень виборів.

ГАРАКІРІ.

В Японії є звичай, що людина, яка втратила в людей всяку честь, поповняє самогубство через розпорення собі черева. Це називається по японськи „гаракірі“.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

Останніх кілька місяців ми були свідками горячої незвичайної кампанії. Чого то не говорилось на радіо? Чого не писалось в часописах? Всякий політичний бруд вилвала одна сторона на другу.

ТВОРИМ, А НЕ РУЙНУЙМО.

Порівнявши коротко американські вибори і давні козацькі, то в децим вони є подібні до себе. Козаки мазали болотом кандидатіві голову на знак, що він повстав з землі і не є нічим більшим від них, що його вибирають.

ЩЕ ОДНО ПРИЗНАННЯ.

Одною з газет, що на думку вибору президентом Рузвелта

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ПОПАДАЛА В ГІСТЕРІЧНІ НАПАДИ, Е НЬЮЙОРСЬКИЙ ЩОДЕННИК „СОН“.

Це „Сонічко“ запевняло своїх читачів кожного дня, що, якби так край вибрав президентом Рузвелта, то в краю настане щось у роді кромішньої темряви: большевицькі доградники Рузвелта заведуть дивачні закони. Наприклад кожний робітник утратить імя, а буде мати бляшку з номером. Щось, як мають собаки. „Кожний чоловік буде обов'язаний мати такий знак“ — репетувало „Сонце“ в передодень виборів.

ГАРАКІРІ.

В Японії є звичай, що людина, яка втратила в людей всяку честь, поповняє самогубство через розпорення собі черева. Це називається по японськи „гаракірі“.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

Останніх кілька місяців ми були свідками горячої незвичайної кампанії. Чого то не говорилось на радіо? Чого не писалось в часописах? Всякий політичний бруд вилвала одна сторона на другу.

ТВОРИМ, А НЕ РУЙНУЙМО.

Порівнявши коротко американські вибори і давні козацькі, то в децим вони є подібні до себе. Козаки мазали болотом кандидатіві голову на знак, що він повстав з землі і не є нічим більшим від них, що його вибирають.

ЩЕ ОДНО ПРИЗНАННЯ.

Одною з газет, що на думку вибору президентом Рузвелта

ности, це не сини соборної України, але діти рабів, юдні діти, або люди зі звихненим розумом.

Український нарід повинен ті групи, що виділяються з суспільної дисципліни, здушити в зародку, бо такі групи нищили нас в минулому і будуть нищити нас в будучині. Український нарід став на шляху до боротьби з займанцями під знаком націоналістів. Тому, що український організований націоналізм є демократична організація, але з твердою дисципліною, громадянство його підтримує. Український націоналізм промочує дорогу до волі, і соборної, від нікого незалежної України, жертвами крові, жертвами молоді, що не думає про себе, про свої вигоди, про високі становища, а думає тільки про добро свого народу. Для них Україна понад все. Вони вміють сповняти свої обов'язки.

Тільки ті народи здобувають, котрі мають на чолі провідників, що самі вміють слухати, а не лише розказувати. Наша будучність в нас самих. Ми мусимо дивитися на нашу справу здоровими очима. Сліпий сліпого не може вести, бо провалиться обидва в яму. Таксамо чужі нас не можуть вести, бо наша справа для них чужа і далека.

Ми тоді будемо сильними, як зникне з поміж нас „я“, і коли заступить це „я“ могутнє ми.

Час залишити всяку отаманщину, а визнати один провід і пригледуватися до остаточної розправи з наїзниками. Не нищити енергії на нерозумні дитячі драчки, тільки творити суспільну силу.

Т. Рудий,
Белвил, Н. Дж.

PAIN-EXPELLER

Коротке натирання-вігода і полєшка коли болять м'язи.

ПЕРІН-ЕКСПЕЛЛЕР

відомий загально в краю цілій родині через три генерації.

MADE IN U.S.A.
LINIMENT

У ПЕРЕТЗДІ ЧЕРЕЗ НЬЮ ЙОРК
Професор О. І. БОЧКОВСЬКИЙ
з Українського Технічно-Господарського Інституту в Празі

виголосить

ТРИ ВІДЧИТИ

В СТУДІ В. АВРАМЕНКА, ч. 747 БРОДВЕЙ, НЬЮ ЙОРК, Н. Й.

В НЕДІЛЮ, 15-го листопаду ц. р. на тему: „УКРАЇНЬСЬКА СПРАВА ЯК СВІТОВА ПРОБЛЕМА“. Початок в годині 2:30 пополудні.

В ПОНЕДІЛОК, 16-го листопаду ц. р., на тему: „НАЦІЯ Й ДЕРЖАВА“. Початок в годині 7:30 ввечір.

У ВІВТОРОК, 17-го листопаду ц. р., на тему: „НАЦІОНАЛЬНИЙ ЗДВИГ СУЧАСНОГО ЛЮДСТВА“. Поч. 7:30 ввечір.

Вступ 25 центів.

Не залишайте нагоди послухати славного українського соціолога й першого українця національного питання!

Користайтеся з нагоди, не змарнуйте її!!!

УКРАЇНЬСЬКІ СТІННІ КАЛЕНДАРІ
на 1937 рік

В КОЛЬОРАХ, КАЛЕНДАРІОМ ДРУКОВАНЕ УКРАЇНЬСЬКОЮ МОВОЮ, СВЯТА ОЗНАЧЕНІ ЧИТКИМ ЧЕРВОНИМ ДРУКОМ НА КОЖНИЙ ДЕНЬ.

25¢ один — 5 за \$1.00

Заснідали козацькими
Гуцула на полоний пасє вілці
Дівчина в українськїм строю
Українськїй парубок і дівчина
сидять коло криниці
Хлопець і дівчина у Великій
Україні.
Сини мот, гайдмаки
Тарас Шевченко
Іван Франко
Різдво Христове
Різдво Христове з ангєлами

Ангєл хоронитель над дїтьми
Мала хата і город
Хата над озером
Старий млин коло річки
Крайцї: гори вночі
Крайцї: гори в день
Причїста Дїва Марїя з малим
Ісусом Христом
Дїти при забаві над рікою
Ісус Христос в Гєтсиманськїм
городі
Ісус Христос між терпїлицими

Замовлення і гроші слати на адресу:
„СВОБОДА“
81-83 Grand St., (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.
(Замовлення на С.О.Д. не будемо висилати).

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

БРІДЖНОРТ, КОНН. На інвалідів.

В свято Першого Листопада відправили о. А. Бек в укр. прав. церкві панахиду за поглиблих героїв, відчас якої зіграно \$6, які відослано до Об'єднання з призначенням для інвалідів.

Василь Кузів, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ.

На політичних в'язнів.

Дня 17-го жовтня обходили громадяни Іван і Катерина Піцик 25-літній ювілей свого подружжого життя. При тій нагоді грим. І. Багній підніс думку, щоб зложити жертву на політичних в'язнів. Отже жертвували по \$1: В. Бородакевич, А. Сурма, В. Дубас, І. Багній, М. Дубас, Д. Мотуз, І. Піцик, С. Дубей і Я. Ганусей; по 50 ц.: П. Фичко і Ф. Лявко, а М. Бадьо 25 ц. Разом зібрано \$12.25 і ті гроші передано через Об'єднання на призначену ціль.

НЮАРК, Н. ДЖ.

На інвалідів.

Дня 31-го жовтня відбулася в українській клубі забава з приводу 25-літнього ювілею подружжого життя громадян Івана і Варвари Голубовичів. При гарній забаві гості склали бажання ювілятам, а вже дуже приємно було слухати, як сини, Йосиф і Степан, дякували родичам за те, що подбали про їх виховання. Описля грим. Ілія Багній пригадав приятним, що з нагоди такої забави не треба забувати також і про Рідний Край, і на його зазив гості зложили \$13.50 на інвалідів. Жертвували по \$1: М. Вовчук, В. Дубас, І. Голубович, І. Дацковський, С. Гурик, С. Зілінський, І. Багній, А. Шаран, В. Чуй, Г. Залеський, М. Литвин, С. Марішук і Н. Н.; П. Амрожий 50 ц. Гроші вислано через Об'єднання.

М. Вовчук.

САВТ ДІРФІЛД, МАСС.

На визвольну боротьбу.

В неділю, 8-го листопада, тушетний парох відправив панахиду за поляглих героїв, і з тої нагоди присутні в церкві зложили \$5.40 на визвольну боротьбу. Ту жертву вислано через Об'єднання на призначену ціль.

О. Сельський.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ЧИ У ВАШІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ Є ТАКІ ШКІЛЬНІ КНИЖКИ?

ЯК НЕМА, ТО ЗАМОВТЕ НА НАСТУПНИЙ ШКІЛЬНИЙ РІК У КНИГАРНІ „СВОБОДИ“.

ПЕРША КНИЖЕЧКА (Буквар) М. Матвійчука 40 ц. (Маємо лише нове видання першої читанки М. Матвійчука з 1935 року).

ДРУГА КНИЖЕЧКА (читанка для II класу) М. Матвійчука 45 ц.

ТРЕТЯ КНИЖЕЧКА (читанка для III класу) М. Матвійчука 60 ц.

ЧЕТВЕРТА КНИЖЕЧКА (Читанка для IV класу) М. Матвійчука 75 ц.

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ для дітей у чотирьох частих з дуже гарними ілюстраціями М. Фартуха: КИЇВСЬКЕ КНЯЗІВСТВО; ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКА ДЕРЖАВА; КОЗАЧЧИНА; УКРАЇНА В НЕВОЛІ. Це надзвичайно добре видання для вжитку в школах і для дітей. Кожна книжка коштує 20 центів. Ціна за всі чотири книжки разом 75 ц.

КОРОТКА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, І. Крипакевича 50 ц.

МАЛА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, І. Крипакевича 15 ц.

ПОЧАТКОВА І БОГРОФІЯ з багатьма малюнками і картою, С. Рудницького 75 ц.

МАЛІЙ КАТЕХИЗМ християнсько-католицької релігії, уложив о. І. Рудович 35 ц.

БІБЛІЙНА ІСТОРІЯ старого і нового завіта, о. д-ра Я. Левинського 85 ц.

БІБЛІЙНІ ОБРАЗКИ. Перші початки науки релігії, о. С. Біленького 85 ц.

ХРИСТІЯНСЬКО-КАТОЛИЦЬКА НАУКА ВІРИ в біблійних оповіданнях, о. С. Біленького 50 ц.

РУХОВІ ЗАБАВИ. Декотрі мають пісні 20 ц.

ВЕСЕЛА БАНДУРА, співачкою з нотами 20 ц.

МАЛІЙ БАНДУРИСТ, збірка пісень для дітей, видання „Світ Дитини“ 25 ц.

СЕРЕДЕЧНИЙ ВІНОЧОК. Вазелия святих баянь для українських дітей: На іменні або уродні матери, батька, дідуся, бабулі, тети, стрийки, вуйка, сестри, брата, вчителі, товарища. Також новорічні, великодні і різдвяні побажання. Писемні привітання на Святю Матері і декламатії 35 ц.

МАЛІЙ ДЕКЛАМАТОР, збірка віршів до декламатії на всі національні й шкільні свята та обходи. Підбрав і впорядкував М. Таранько, видання „Світ Дитини“ 25 ц.

МЕТОДИКА правописних і словесних вправ з додатками: диктати, зразки говорів, списи висловів. Практичний підручник для вчителів і кандидатів учительського звання. Д-ра К. Кислевського. Ціна 65 ц.

МЕТОДИЧНИЙ ПІДРУЧНИК до навчання перших початків українського письма, М. Матвійчука. Ціна 75 ц.

„СВОБОДА“

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ІДЕАЛ.

— Ця дівчина, то мій ідеал! — То оженися з нею. — ... тоді не буду мати ніякого ідеалу!

Жінка: — Перед шлюбом ти говорив мені, що заробляєш три тисячі доларів в офісі.

Чоловік: — Та так, одначе платні маю лише триста доларів, бо решту бере власник офісу!

Директор (до службовця): — Так, так, ви дуже добрий та совісний службовик. Та чи знаєте, що я у вас найбільше подивляю? Подивляю цю вашу точність, із якою ви що дня спізнєтеся до офісу!

П-р Роман Савицький.

ШЛЯХОМ ДІТЯЧИХ ГОР І ЗАБАВ

І. Дитячі гри й забави від найдавніших часів.

Коли читаємо сьогодні історію виховання минулих поколінь то перекоонуємо воно нас, що діти нашого віку бавляться, — як діти первісних часів. Це найкращий доказ, що забави є духовною потребою людини. Приємно нам читати, як Платон, описує забави, що їх мав ужити для хлопців Геракл у святині Діани; як Агасандей, король хоробрих спартанців своїм сином радо їздив на палиці; лишити нас, коли читаємо, що одного разу застав Аляксібид самого Сократа. Дуже занятого подібною забавою.

Не передаються забави; шукає її кожний: дитина й дорослий чоловік.

Генрик IV, французький король, залюбки служив своему синові за верховія, а історія згадує навіть, що на пам'ятку вродистого обходу Вестфальського миру (27. червня 1659 р.) прибудо на „конях“ (пар.) 1476 дітей перед димце ком. Пікольомінія, котрий опісля з взаємності за те й великої любови до дітей, казав вибити пам'ятковий медаль, на котрому по одному боці був представлений маленький хлопчина, що їде на коні.

Забави для дівчаток не стояли позаду. Кодиски для ляльок знали вже у греків. Павзаній згадує про колиську Гіпподамеї, котру відкрили пізніше у святині Юнони в Олімпії, й ляльки з дерева або глини, якими бавилися діти в греків, а що найцікавіше, що були вони зовсім подібні до ляльок наших дітей. Про золоті ляльочки, якими дочки королів колись бавилися, читати можна в бойках, що змістом сягають у далеку минувшину.

Також таракхальцем, котре було добрим середником для вчителя втримати спокій бавилися теж давніше охотно діти греків, римлян, кельтів, германів та інших поганських народів.

Як наші діти пропадають за фуркальцем, подібно грецькі й римські любили ним бавитися. Млинки прикріплені на патичках, котрими бавляться діти в Європі, Китаю, Японії, знані були вже у середніх віках, про що переконують на плоскорізьби.

Також не були чужими в старинності такі забавки, як конини, песики, котки і т. п. звірятка, котрі то предметом подішньому звичаю навіть давали померлій дитині до гробу.

Забави баньками з мила мусла бути улюбленою розривкою для дітей в індійці, про це свідчать слова одного індійського мудра, що „світ такий короткожитий, як мильні баньки, котрими діти так радо бавляться“. Улюбленою розривкою дітей в давніх і в наших часах є пісок. Грецький філософ Геракл порівняв неусталою зміну в поставанню й замірранню річей у вселенній із забавою з піском, за котрого дитина над морем усуває горбочки. Про о. Августина оповідає переказ, що застав хлопчика, що дуже занятий був зливанням води до жолобків, викопаних у піску. А чи є сьогодні дитина, котра не любила би гратися у купі чистої піску? Це навіть дітям дуже здорово.

Гру в хованку також уже давніше знали. У „сліпу бабусю“, „питуку“, „комору“ чи інші гри бавилися діти давніше таксамо як наші діти.

Найбільш улюбленою одначе з початку дотепер заних нам ігор була, є й напевно буде: ігра в мяч. Гри й забави мячем знали вже старинні греки й римляни.

Одсей, коли причалив по розбиттю корабля на остров Феакії, бачив Навзікаю, дочку короля, що гралася з двірськими паннами в мяч. За часів Аристофана носили слуги за дітьми знаменитих родин і вивозили домі — обовязково дві ричи: мяч і гробів. Також і в римлян був мяч улюбленою грою й становив рід руханки. Великими любителями й приклонниками гри в мяч були Діонізій, Муцій Сцевола, Юлій Цезар і Октавіян. В середніх віках грали в мяч християни й магометани в державі Гаруна аль Рашида. Німці та італійці мали спеціальні доми гри в мяч, як сьогодні маємо ко каварнях гри в бйлярд. Англія довершила вже досконалість гри мячем і завоювала нею цілий сучасний світ.

Милим заняттям для дітей є тепер і було давніше наслідувати чинности дорослих осіб. І так у старинній Греції, де забави мала цілу поважну заняття, діти з великим захопленням наслідували дорослих. До недавніх же часів знову діти в Еспанії бавилися в процесію й сповідь. Знову в Англії бавляться ще до нині діти в парламент, а в Німеччині в жовнірів. Але не тільки в державях цивілізованих народів забави дітей є поважним заняттям; також діти дикунів переймають те, що за кілька літ самі будуть виконувати. В ескімосів прии. діти роблять со-

бі радо за приміром батька луки й стріли, будують хатки зі снігу й освічують їх каганцем, вихованим від матери.

Забави дитвою або оброчем є улюбленим заняттям австралійських дітей, котрі нічим відбувають ричні шправи, нерас навіть дуже тяжкі. Д-р Ліннінгтон у своїй подорожній книжці вказує явище, а саме, що тамешні дітям маючою зміни забавки, — зате діти там передують у ручній праці; кожна ручна робота — це властиво для них розривка — забави. Будують вони там кораблики, закладають малі городочки, роблять собі дитячу зброю, полюють з нею на звіра, женить небезпачу, гресують у співи птахів, — словом, забави має в них цілу поважну заняття. Тимто дітям дозрівать дуже скоро й вказують опісля замилювання до самостійної праці. А чейже причинати дитячу змалку при помочі гор і забав до самостійної праці — це хіба який може й викраз сьогодні у вихованні найбільш потрібний.

Багато дитячих розривок і забав давніх народів перейшло до наших часів. Свідчить про це гра на пальцях; в римлян за Нерона існувала гра у відгадування числа пальців, при чому завданю питання: „бука, буква, квот сунт гік?“ Подібна гра є звісною досі ще в Італії під назвою „морра“, у Франції „моорре“, а в Китаю „стоєй-вей“. У греків і римлян розривкою була гра (захована в нас по нинішній день) „пара, непара“, при чому живимо слов „пар імпар“. Ця забави перейшла тепер вже радше у газардову гру та проте серед дітей викликає комітне зайнявлення.

У купельних місцях, як прии. Карльсбаді, Францесбаді чи інших можна приглянути багато спільним грам і забавам, як діти ріжних країв і народів улажкують собі. Там бачимо найкраще, що діти підчас забав зуміють найкраще знайти спільну мову, що діти все й всюди є дітьми: тішаються, бавляться, братаються, — хоча їхніх родичів ділять народність, віросповідання, суспільне становище. Дивлячись на ті „міжнародні забави“, набираємо переконання, що діти цілого світу це ества солодкі — кохані, невинні, незіпсовані, що вони є на правду правдивим ідеалом людськості. Хочаб тільки з того огляду варто для дітей жити, захоплюватися їхньою радістю життя й виховувати їх як слід для кращого завтра. (Києв буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ КАПІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОТРЕБУ РОБИТНИКА до праці на курячій фармі. Постійна праця. Мусить бути самітний, умити влітати автомобілем. Платня від 15 дол. місячно, помешкання і харчі аж до 30 дол. місячно. Мусить бути енергійним й рихлим людиною. Також пошукою робітника, самотного, молодого віку до розмови вугля з кол яру. Литовичи особисто звертатися на адресу: K. Lisuk, Nova Ukraina, New Market, N. J.

ВЗОРИ

Український базар.

Д-р ЮРІЙ АНДРЕЙКО УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР 321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y. Tel. GRAMERCY 5-2410.

БОЛІ НІГ.

Рани на ногах, опухлі ноги, набряклі жила, болячі ноги, флебіти (запалення жил), напухлі або болячі коліна чи істочки і ревматичні ноги успішно лікуємо новим європейським методом без операції. Обісній години: щоденно від 2 до 8, в понеділок і четверг від 2 до 8.

L. A. BENLA

320 W. 86 St., New York City, Близько Бродвею. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІАЛІСТ ГОВОРИМО ПО УКРАЇНСЬКИ

УКРАЇНСЬКІ МАШИНИКИ ДО ПИСАННЯ.

В Сурмі є українські машинки до писання, які можна набути: Remington майлкс \$55.00 Роял Ді Лукс 51.50 Роял Стендарт 37.50

Машинки нові, знизена ціна, що були замовлені, а не відібрані. На тих цінах дістане лиш той, хто скорше згодоситься особисто, або електронно.

Американські машинки значно тишій. Продаємо за готівку або на сплату.

SURMA, 103 AVENUE A, NEW YORK CITY.

НЕПРИЯТЕЛЬ РЕВМАТИЗМУ.

Біль в руках, ногах, крижах, зміни в позаз, а нова шкільно як би мурвані далами, ті не дури уступають по ужиттю „SORKO“. Служить коштує \$4.00. Належитість висилайте разом з замовленням на адресу: 225-

CH. LOZINSKI, Dept. 5,

2325 N. Molligan Ave., Chicago, Ill.

СТІННІ КАЛЕНДАРІ

НА 1937 РІК ВЖЕ ВИПШЛИ З ДРУКУ.

Масю на складі 10,000 ріжнородних Стінних Календарів на 1937 рік. Календарі як: „Hangars, Wall, Pocket, De Luxe і Cut Outs“. Чудові краєвиди, реалістичні діти, дівчата у різних позах і ріжної величини.

Для гросерей, бучерей і магазів для тих, що купують кля розпродажі:

Table with 2 columns: Item description and Price. Includes 100 calendars (Hangars) 15x20 \$14.00, 100 calendars (De Luxe) 12x12 \$12.00, etc.

UKRAINIAN BAZAAR, 97 AVENUE A, NEW YORK, N. Y. (near 6th Street)

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОТРЕБНИК

ЗАНІМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ 129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel. Orchard 4-2565

BRANCH OFFICE & CHAPEL: 797 PROSPECT AVENUE (near E. 188 St.), BRONX, N. Y. Tel. Ludlow 4-2565.

ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ.

Стоячи високо на дереві, Тарзан напружено думав, як би врятувати з цієї позиції, де він стояв, двох білих чоловіків, що знаходилися в полоні людей-леопардів. Він був сам один, а тамтих було п'ять. Він мав тільки дві руки, а тамті мали десять, і то закінчених гостримі сталевими пазурами. Ризико було шалене.

По короткій хвилині Тарзан рішив, що йому робити. На секунду він сам був залюбки свого рішення. Одначе скоро успокоїв себе гадкою: ні один вислід боротьби не є наперед певний. З цєю гадкою він перестав далі думати, тільки добув свого ножа й готовивсь до нападу. З хвилею, як дикуни переходили по під дерево, він напав на останнього і пробив йому ножем.

Він завдав смерть так скоро, що дику навіть не крикнув. Тільки упадок його тіла, що звалилося на землю, заставив одного з них обернутися назад. Побачивши білого велитня, дику занімів. Тарзан знову використав цей момент і заки дику успів крикнути, Тарзан проколов йому ножем серце. Знов тіло дикуна повалилося на землю.

Одначе другий дику, заки сконав, видав із себе жалливе харчання. Це звернуло увагу решти, що була вже відійшла кільманаять кроків. Побачивши Тарзана, вони теж на хвилину зчудувалися, але відразу завернулись і почали бігти в напрямі свого білого ворога. Тарзан без найменшого страху продумував, що тепер робити.